

نقش راهبردی حاج قاسم سلیمانی در شکل‌گیری محور مقاومت و مدیریت توحیدی آن

علی عرفانی فرا^۱

چکیده

نقش حاج قاسم سلیمانی در پیروزی‌های جبهه مقاومت در مبارزه با استکبار جهانی، صهونیسم بین‌الملل و ارتجاع منطقه یک نقشی اثرگذار می‌باشد که موجب شد خلافت خودخوانده داعش در عراق و سوریه از بین رود و از وی به عنوان نمادی از مبارزه به تروریسم در جهان مطرح شود. این تحقیق به روش مروری با هدف بررسی نقش سردار سپهید قاسم سلیمانی در محور مقاومت با استفاده از جستجوی اینترنتی و مرور سایر منابع مرتبط صورت پذیرفت. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که فرمانده شجاع و دلاور نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با داشتن تفکری نظامی، اندیشه‌ی استراتژیک و به مانند یک دیپلمات زیرک، به عنوان نیروی فعال در سیاست خارجی کشورمان نقشی مهم ایفا می‌کرد. قاسم سلیمانی برای جمهوری اسلامی تنها یک فرمانده نظامی نبود، او نماد «محور مقاومت» بود که پایه‌های جمهوری اسلامی بر آن بنا شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

کلمات کلیدی: محور مقاومت، قاسم سلیمانی

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت راهبردی، دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

Armangeraei2@gmail.com

مقدمه

واژه مقاومت برای نخستین بار در آیات قرآن کریم بیان شده است که خداوند منان در واقع دستور مستقیم به پیامبر اکرم (ص) می‌دهند که پایداری نماید. در شکل جدید، امام خمینی (ره) با خلوص و اعتقاد به خداوند و اعتقادات خود به عاشورا و اهل بیت (علیهم‌السلام)، پایه گذار فرهنگ جدید مقاومت بودند. این فرهنگ آمیختگی دین و سیاست، دنیا و آخرت است و در روشی که در انقلاب راهنمای ملت ما بود، عشق به خدا، عشق به ولی خدا و حضور مؤثر در صحنه تمرین شد. این حضور، دشمن را از بین برد.

محور مقاومت یا جبهه مقاومت، به مجموعه‌ای از کشورها و همچنین گروه‌های نظامی مسلمان و شیعه گفته می‌شود که هدف آنها پایان دادن به تسلط غرب در منطقه خاورمیانه، مبارزه با رژیم صهیونیستی و دفاع از آزادی فلسطین است. دولت‌های ایران، سوریه و عراق، حزب‌الله لبنان، گروه‌های مقاومت در فلسطین مانند جهاد اسلامی و حماس و همچنین گروه انصارالله یمن، محور مقاومت دانسته می‌شوند. شکل‌گیری محور مقاومت با الهام از شعارهای انقلاب اسلامی ایران مبنی بر مقاومت در برابر قدرت‌های جهانی تحلیل شده است. به باور سید حسن نصرالله، سید علی خامنه‌ای (رهبر معظم انقلاب، رهبر محور مقاومت و جمهوری اسلامی ایران)، قلب و پایه اصلی محور مقاومت است.

مقام معظم رهبری، اولین بار در مرداد ۱۳۷۲ش در دیدار با سید حسن نصرالله، دبیرکل جنبش حزب‌الله لبنان، از جبهه مقاومت اسلامی سخن گفت و آن را نتیجه تجاوزات رژیم اشغالگر قدس دانست که با اقدام خود در تجاوز به لبنان، نه تنها به اهداف سیاسی و نظامی موردنظر دست نیافته، بلکه موجب همبستگی و اتحاد مردم شده است. امروز کمتر کسی است که نداند ایران در یک نقطه ویژه در جهان قرار دارد که علاوه بر منابع معدنی و انرژی، در شاه راه ارتباطی سه قاره قرار گرفته است. موقعیت ژئوپلیتیک ایران با وجود مزیت‌های بالقوه به نقطه تحولات بین‌المللی تبدیل شده است؛ به طوری که به جز منابع کمیاب و نفت و گاز، مرکز منازعات و مناقشات سیاسی و نظامی شناخته می‌شود و در نظم نوین جهانی برای قدرت‌های غرب و شرق اهمیت بسیار بالایی دارد. بعد از حمله آمریکا به افغانستان و عراق، سردمداران کاخ سفید از جمله حزب دموکرات به این نتیجه رسید که حمله نظامی مستقیم به لحاظ هزینه‌های اقتصادی و تلفات جانی سربازانش گران تمام می‌شود و بهتر است سیاست دیگری را اتخاذ کنند. در جریان لشکرکشی آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳ بیش از یک میلیون عراقی کشته شدند. از طرفی به ادعای آمار خودشان که قطعاً بیشتر از این است قریب به ۴۵۰۰ نظامی ارتش آمریکا نیز کشته و بیش از ۳۲ هزار نفر زخمی شدند. ایران که خود را در مقابل ارتش‌های تروریستی حاضر در خاورمیانه نظیر داعش و جبهه النصره در خطر می‌دید و باید علاوه بر بازگرداندن نسبی امنیت به منطقه که لازمه تجارت با سایر کشورها می‌باشد، برای جلوگیری از نزدیک شدن داعش به مرزها و خاک خود و استمرار امنیت پایدار داخلی اقدام می‌کرد.

انقلاب اسلامی و جبهه مقاومت

یکی از ویژگی‌های بدیع انقلاب اسلامی، داشتن رهبر دینی بود که یک نقطه قوت برای آن محسوب می‌شود. در حقیقت دین انسان را رها نمی‌کند و همانطور که در بحث‌های معرفتی الگوسازی نموده، در سیاست نیز چنین است و به ارائه راهبرد در این زمینه می‌پردازد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی شاهد تشکیل دولت بودیم که یکی از نکات مهم در این زمینه این بود که این انقلاب به لحاظ سیاسی و معرفتی هیچ‌گونه وابستگی به نظام‌های شرق و غرب عالم نداشت و بلندگوی فلان دانشمند غربی هم نبود.

در سال‌های بعد از انقلاب، شاهد تشکیل دولت‌ها بودیم و شرایط به گونه‌ای پیش رفت که تعبیر برخی‌ها اینگونه بود که خاورمیانه دچار زلزله شده است. البته به ظن کشورهای غربی که تصور می‌نمودند این انقلاب زمین خواهد خورد و از همین رو جنگ را پایه‌گذاری کرده و هیچ انقلابی هم نبوده که این چنین در ابتدای کار با چنین جنگی مواجه شود. نیروهای ایرانی با روش و مدلی که داشتند، بسیج مردمی را تشکیل داده و باز هم موجب شکست آمریکا شدند. در حقیقت، جنگ ایران و عراق یک جنگ منطقه‌ای بود، اما جنگ با داعش یک جنگ جهانی بود. از همین رو انقلاب تصمیم گرفت که نیروهای مردمی را بسیج کند و سپاه نیز به همین صورت شکل گرفت که امام راحل نیز فرمودند که اگر سپاه نبود، کشور هم نبود. در جریان جنگ تحمیلی نیز در نهایت، این قدرت ایمان مردم بود که موجب پیروزی شد. (جمشیدی‌ها، غلامرضا)

آمریکایی‌ها در تمامی این سالیان پس از شکست‌های متعدد بود که داعش را علم کردند. تنها نیرویی که می‌توانست با داعش مواجه شود نیز تربیت‌شدگان مکتب امام بود. در هر صورت نیروهای ایرانی با روش و مدلی که داشتند، بسیج مردمی را تشکیل دادند و باز هم موجب شکست آمریکا شدند. در حقیقت، جنگ ایران و عراق یک جنگ منطقه‌ای بود، اما جنگ با داعش یک جنگ جهانی بود. لذا پس از همه این شکست‌ها بود که آمریکایی‌ها عصبی شده و در نهایت شهید سلیمانی که مصداق عینی مبارزه با داعش بود را به شهادت رساندند. اما نکته قابل توجه این است که این شهید توانست اندیشه و روش امام خمینی را جهانی کند و این اندیشه و مقاومت موجب شد که آمریکایی‌ها در خاورمیانه به اهداف خود نتوانند دست یابند. اتفاقی که بعد از شهادت شهید سلیمانی رخ داد، این بود که عکس‌العمل‌های زیادی رخ داد و اینها نشان می‌دهد که اندیشه قاسم سلیمانی، جهانی شده است. چون در همه کشورها به هر دلیلی اعم از دلایل ایمانی و ملی و غیره به او احترام گذاشتند و معتقد بودند که او انسان درستی بوده است. وقتی او جهانی می‌شود، یعنی اندیشه‌های ایمانی او جهانی می‌شود و شهادت ایشان باعث شد که اندیشه‌های دینی جهانی شوند.

مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب به صراحت به نقش والای انقلاب اسلامی در مواجهه با مستکبران عالم و شکل‌گیری جریان مقاومت اشاره فرموده و بیان داشته‌اند که ایران مقتدر، امروز هم

مانند آغاز انقلاب با چالش‌های مستکبران روبه‌رو است اما با تفاوتی کاملاً معنی‌دار. اگر آن روز چالش با آمریکا بر سر کوتاه کردن دست عمال بیگانه یا تعطیلی سفارت رژیم صهیونیستی در تهران یا رسوا کردن لانه جاسوسی بود، امروز چالش بر سر حضور ایران مقتدر در مرزهای رژیم صهیونیستی و برچیدن بساط نفوذ نامشروع آمریکا از منطقه غرب آسیا و حمایت جمهوری اسلامی از مبارزات مجاهدان فلسطینی در قلب سرزمین‌های اشغالی و دفاع از پرچم برافراشته حزب‌الله و مقاومت در سراسر این منطقه است. و اگر آن روز، مشکل غرب جلوگیری از خرید تسلیحات ابتدایی برای ایران بود، امروز مشکل او جلوگیری از انتقال سلاح‌های پیشرفته ایرانی به نیروهای مقاومت است. و اگر آن روز گمان آمریکا آن بود که با چند ایرانی خودفروخته یا با چند هواپیما و بالگرد خواهد توانست بر نظام اسلامی و ملت ایران فائق آید، امروز برای مقابله سیاسی و امنیتی با جمهوری اسلامی، خود را محتاج به یک ائتلاف بزرگ از ده‌ها دولت معاند یا مرعوب می‌بینند و البته باز هم در رویارویی، شکست می‌خورد. ایران به برکت انقلاب، اکنون در جایگاهی متعالی و شایسته ملت ایران در چشم جهانیان و عبور کرده از بسی گردنه‌های دشوار در مسائل اساسی خویش است. (بیانیه گام دوم انقلاب، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲)

حاج قاسم سلیمانی

سرلشکر شهید قاسم سلیمانی در سال ۱۳۳۵ در روستای کوهستانی و دورافتاده قنات ملک در شهرستان رابر استان کرمان به دنیا آمد. وی در ۱۲ سالگی، پس از پایان تحصیلات دوره ابتدایی، زادگاه خود را ترک کرد و مشغول به کار بنایی در کرمان شد و چندی بعد نیز به عنوان پیمانکار در سازمان آب مشغول به کار شد و در همان سال‌ها نیز فعالیت‌های انقلابی خود را آغاز کرد. وی که پس از پیروزی انقلاب، به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد. او در ابتدای جنگ فرماندهی دو گردان از نیروهای کرمانی را برعهده داشت تا اینکه با پیشنهاد شفاهی سردار شهید حسن باقری، تیپ جدیدی از نیروهای کرمان را تشکیل داد که اندکی بعد در زمستان سال ۶۱ به لشکر ۴۱ ثارالله ارتقا یافت که شامل نیروهایی از کرمان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان می‌شد.

وی در طول دوران دفاع مقدس، با لشکر تحت امر خود در عملیات‌های زیادی از جمله، والفجر ۸، کربلای ۴، کربلای ۵ و تک شلمچه حضور مؤثر داشت. لشکر ۴۱ ثارالله را باید جزء لشکرهای خط شکن سپاه در سال‌های دفاع مقدس نامید که نیروهای آن نقش بسزایی در عملیات‌های بزرگی مثل والفجر ۸، کربلای ۵ و... داشتند. تمام جهانیان جبهه مقاومت در خاورمیانه را با نام قاسم سلیمانی سردار سرافراز ایران اسلامی و فرمانده فراتر از مرزها می‌شناسند، فرماندهی که چهار دهه از عمر خود را وقف دفاع از راه و روشی کرد که اندیشه‌ای جز رهایی مظلوم از چنگال ظالم نداشت. خدمات این سردار شهید را می‌توان به ۲ دوره قبل از سپاه قدس و بعد از آن تقسیم کرد وی در سن ۲۶ سالگی (۱۳۶۱) فرماندهی لشکر ۴۱ ثارالله کرمان را برعهده گرفت و جانفشانی‌های مختلفی را در دوران جنگ تحمیلی انجام داد و در نهایت ۱۵

سال بعد در سال ۱۳۷۶ و در ۴۱ سالگی با اعتماد رهبر معظم انقلاب اسلامی به فرماندهی سپاه قدس منصوب شد. این سال‌ها که همزمان با اوج گیری فعالیت گروه تروریستی طالبان در کشور افغانستان بود و در این دوران خدمات قابل توجهی در مقابله با این گروهک در نقطه مرزی کشور و همچنین حضور در جنگ ۳۳ روزه رژیم صهیونیستی با حزب الله لبنان بوده است. قاسم سلیمانی برای جمهوری اسلامی تنها یک فرمانده نظامی نبود، او نماد «محور مقاومت» بود که پایه‌های جمهوری اسلامی بر آن بنا شده است. قاسم سلیمانی بازوی سپاه در خارج از مرزهای ایران به حساب می‌آمد. نقش حاج قاسم سلیمانی در پیروزی‌های جبهه مقاومت در مبارزه با استکبار جهانی، صهونیزم بین‌الملل و ارتجاع منطقه یک نقشی اثرگذار می‌باشد که موجب شد خلافت خودخوانده داعش در عراق و سوریه از بین رود و از وی به عنوان نمادی از مبارزه به تروریسم در جهان مطرح شود.

حاج قاسم سلیمانی؛ یک اندیشه و تفکر

فرمانده شجاع و دلآور نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با داشتن تفکری نظامی، اندیشه استراتژیک و به مانند یک دیپلمات زیرک به عنوان نیروی فعال در سیاست خارجی کشورمان نقشی مهم ایفا می‌کرد و شاید به جرات می‌توان گفت موفقیت‌های سیاست خارجی کشورمان در منطقه مرهون تلاش‌ها و مجاهدت‌های این سردار بزرگ است. اما نکته‌ای که باید از سیره و منش سردار سپهبد شهید سلیمانی یاد کنیم و به عنوان یک الگو در بین مسئولان و خدمتگزاران نظام قرار گیرد مردمی بودن این سردار رشید اسلام است. با مردم بودن، برای مردم خدمت کردن و برای مردم تلاش کردن از ویژگی‌های حاج قاسم سلیمانی ملت ایران می‌باشد. سردار سپهبد شهید سلیمانی امروز به عنوان یک اندیشه و تفکر مطرح می‌باشد و باید تلاش شود این تفکر هرچه بیشتر و بهتر در جامعه ترویج و گسترش یابد. مردمی بودن از ویژگی‌های سردار سلیمانی می‌باشد از مختصات اندیشه سردار دلها علاوه بر مردمی بودن، جهادی بودن سیدالشهدای مقاومت است. این شهید بزرگ اسلام و ایران مجاهدانه، عارفانه و شجاعانه در میدان رزم حضور می‌یافت و با اندیشه جهادی ضمن مدیریت میدان حماسه‌ها می‌آفرید و همین روحیه اوست که موجب شد داعش نابود شود. این تفکر جهادی نیز که بر گرفته از اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری است باید در سطوح مدیریتی کشور نیز گسترش یابد و راهکار مقابله با نبرد اقتصادی دشمن مدیریت جهادی می‌یابد (شیخ انصاری، مهدی). جبهه مقاومت کاری کرده که اسرائیل دور خودش دیوار بکشد چرا که می‌داند از بین خواهد رفت چون شهید سلیمانی انسانهای مظلوم و مسلمانان را از شر ظالمان نجات داد و مانع عملی شدن توطئه‌های استکبار و غربی‌ها برای نابودی جوامع اسلامی شد. کسی که توانست کمتر از سه سال طومار پلید داعش را در هم بپیچد سردار سلیمانی بود پس آمریکایی‌ها حق دارند عصبانی باشند، زیرا همه آرزویشان بر باد رفته می‌بینند. در واقع قاسم سلیمانی توانسته بود استراتژی جمهوری اسلامی یعنی کمک به گروه‌های مبارز علیه رژیم اشغالگر قدس را به خوبی دنبال کرده و هر روز در این مسیر گام‌های دیگری بردارد. اما این پایان ماجرا نبود. با توطئه جدید غرب و

پشتیبانی مالی کشورهایمانند عربستان سعودی، که به شکل‌گیری گروهک‌های تروریستی تکفیری اعم از داعش و جبهه‌النصره در منطقه انجامید، قاسم سلیمانی مأموریتی تازه یافت و آن هم مقابله با این تهدیدات در دو کشور عراق و سوریه بود. سلیمانی در عراق «حشد الشعبی» و در سوریه «بسیج مردمی» (قوات دفاع وطنی) را شکل داد و با کمک آنها و هدایت و مشاوره نیروی قدس سپاه، طی ۶ سال، بساط تروریست‌ها در این دو کشور تقریباً جمع شد. در واقع باید این طور گفت که او و نیروهایش که با درخواست رسمی دولت‌های سوریه و عراق، به این دو کشور رفتند، مانع سقوط دمشق و بغداد شدند و هم او بود که با سفر به مسکو، نقش بسزایی در همراه کردن روسیه و پوتین برای ورود به میدان نبرد سوریه داشت. برای حاج قاسم -به گفته خودش- فرقی میان مسلمانان نیست و باید به همه آنها در برابر ظالمان و دشمنان یاری رساند. او در اوج مبارزه با تروریست‌ها در سوریه و عراق، اعلام کرد که برای نظام اسلامی، کمک به شیعه و سنی تفاوتی ندارد و برای نمونه به مردم فلسطین اشاره کرد که اگرچه اکثر قریب به اتفاق آنها از اهل تسنن هستند، ولی جمهوری اسلامی ایران بیشترین دفاع و حمایت را از آنها داشته است. این موضوع نیز در تاریخ ثبت شد که وقتی دامنه جنایات داعش به کردستان عراق کشید، این قاسم سلیمانی بود که به کمک آنها رفت و مانع از سقوط اربیل شد.

جای تردید نیست که این موضوع خلاف خواست آمریکا و رژیم صهیونیستی است ولی با فرماندهی «قاسم سلیمانی» در عمق میدان و تشکیل بسیج مردمی در سوریه و عراق این موضوع به واقعیت بدل گشت و اتحادی از جنس پاسداران، فاطمیون، زینبیون، حیدریون و... ایجاد کرد.

نقش بی‌بدیل سردار سلیمانی در مدیریت منطقه و مقابله با دشمنان، القابی چون «شبح فرمانده»، «قدرتمندترین فرد خاورمیانه» و «کابوس اسرائیل» را از سوی آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها، برای او به دنبال داشته است. سرانجام در ۱۳ دی ۱۳۹۸، ارتش ایالات متحده وی را به دستور دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور این کشور، در عملیات آذرخش کبود هنگام خروج از فرودگاه بین‌المللی بغداد برای انجام دیدارهای رسمی با مقامات عراقی ترور کرد. (خبرگزاری فارس، ۱۳ دی ۱۳۹۸)

وداع و تشییع باشکوه پیکر پاک و مطهر سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی، مجاهد بزرگ ابومهدی المهندس و یاران شهیدشان نشان داد که نام سلیمانی نه تنها به عنوان یک افتخار ملی مطرح است بلکه بنا بر فرمایش رهبر معظم انقلاب اسلامی یک چهره بین‌المللی مقاومت می‌باشد.

سیره مدیریتی شهید سلیمانی

سردار سلیمانی همچون مالک اشتر، شجاع در میدان رزم، خاضع در برابر مقتدا و فداکار برای مردم بود و همچون میثم تمار، سال‌ها چوبه دار خویش بر دوش می‌کشید و آماده شهادت بود. (جاوید، علی)

برخی از خصایص و ویژگی‌های مدیریتی ناب و مبتنی بر نظام توحیدی در شخصیت و شاکله فکری و محتوایی سردار سلیمانی که ایشان را تبدیل به یک نیروی مخلص ولایی بسیار توانمند و راهبردی نموده بود به شرح ذیل می‌باشد.

شناخت موقعیت‌ها، هوشیاری، دشمن‌شناسی و بصیرت

امام صادق (ع) فرمود: «شبهات به کسی که زمانه خود را بشناسد هجوم نمی‌آورد (اصول کافی، جلد یک)». حضرت اباعبدالله (ع) نیز به بیراهه رفتن را ناشی از عمل بدون بصیرت بیان می‌کنند (اصول کافی، جلد یک). از نتایج این شناخت و بصیرت می‌توان به فهم صحیح واقعیت‌ها و در نتیجه عمل بجا و به قاعده، حضور به هنگام در مسائل و بحران‌ها، شناخت سره از ناسره در غبار فتنه‌ها، تشخیص به موقع فتنه‌ها و فتنه‌گران و دشمنان، شناخت شگردها، اهداف و استراتژی‌های کوتاه و بلندمدت دشمن، هوشیاری به هنگام در برابر توطئه‌های دشمن و رصد پیوسته آن، شناخت دوست از دشمن، عدم غفلت از دشمن داخلی، توجه به رخنه و نفوذ دشمن و توجه ویژه به جنگ نرم دشمن اشاره کرد. سردار سلیمانی بارها و بارها توانست واقعیت دشمنان را در صحنه‌های مختلف داخلی و منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای بشناسد و با هوشیاری بی‌مانند خود، توطئه‌های آنان را خنثی کند. همچنین فراست و بصیرت او و اطاعت از ولایت، در برهه‌های مختلف از جمله حوادث سال ۸۸ سبب شد در آزمون‌های مختلف سربلند شود. هفته‌نامه آمریکایی نیوزویک در نسخه بین‌المللی خود در سوم دسامبر ۲۰۱۴ تصویری از ژنرال قاسم سلیمانی روی جلد خود چاپ کرده و در کنار تصویر او نوشت: «اول با آمریکا می‌جنگید، و الان داعش را در هم می‌کوبد. او فردی باهوش و عاشق نبرد و زبده این کار است»

قوت و صلابت

امام علی (ع) می‌فرماید: «ضعف حاکم برای مردم از ظلم و ستم او بدتر است (غرر الحکم و درر الکلم، جلد یک)». قدرت حاکم می‌تواند سبب اعتماد، اتحاد و دلگرمی مردم و همچنین رفتار سنجیده و محتاطانه دشمن شود و انسجام نیروها را به همراه داشته باشد. روزنامه معروف نیویورک تایمز در سپتامبر ۲۰۱۳ سردار سلیمانی را به‌عنوان «دشمنی که هم مورد تنفر و هم مورد تحسین است» توصیف کرد. این تعریف و تمجید دشمنان از او، نشانه اقتدار و ابهت سردار رشید اسلام در چشمان دشمنان او بود.

کار و تلاش مضاعف

امام علی (ع) در نامه معروف خود به مالک اشتر در آستانه استانداری وی بر مصر به وی هشدار می‌دهند مراقب باشد سستی او سبب زوال حکومت نشود (نهج البلاغه، نامه ۵۳). این فرمایش امام ملهم از توصیه قرآنی است که بهره‌انسان نتیجه تلاش اوست (سوره نجم، آیه ۳۹)؛ و بی‌تردید برای حاکم جامعه تلاش فراوان لزوم و اهمیتی فزون‌تر می‌یابد. تلاش فراوان و خردمندانه یک فرمانده می‌تواند ثمرات متعددی

داشته باشد، از جمله امکان انجام مسئولیت‌های خطیر، رهبری طیف گسترده‌تری از مجموعه‌ها و نیروها، و امکان شناخت بهتر نقاط قوت و ضعف خود و همچنین دشمن. سردار دل‌ها در این سال‌ها به‌ویژه دهه اخیر که همزمان شده بود با تولد داعش و ایجاد فتنه‌های متعدد در منطقه، آرام و قرار نداشت و هر روز و هر لحظه برای ایجاد ثبات در سوریه، عراق و لبنان تلاشی بی‌وقفه می‌کرد. برادر ایشان در مصاحبه با خبرگزاری فارس در دوم شهریور ۹۴ نقل می‌کند که باوجود محبت بسیار سردار به خانواده، اما بسیار کم می‌توانست در کنار آنان باشد و به آنها برسد چراکه او نه‌فقط پدر فرزندان خود که پدری مهربان برای ده‌ها میلیون دختر و پسر در سراسر کشورهای رنج کشیده از جور استکبار در منطقه بود.

همت، اراده و اعتمادبه‌نفس

امام علی (ع) به مالک می‌فرماید: «حاکم جز با همت ورزیدن و یاری خواستن از خداوند، از عهده تکلیفی که خدا بر دوش او گذاشته است بر نمی‌آید (نهج‌البلاغه، نامه ۵۳)». چنین همت و اراده‌ای است که می‌تواند سبب‌ساز جرأت برای انجام کارهای سخت و سترگ، عزمی راسخ برای مبارزه همه‌جانبه با دشمن، ایجاد انگیزه مضاعف در یاران و همراهان و ابتکار عمل بالا در مواجهه با دشمن شود. این همه آن چیزی بود که یکجا در وجود سپهبد شهید انقلاب وجود داشت و در بسیاری از جبهه‌ها، نبردهای غیرممکن را ممکن و پیروزی‌های دور از دسترس را دست‌یافتنی می‌کرد.

احساس مسئولیت و انسجام

امیرالمومنین (ع) در خطبه‌ای پس از جنگ صفین، مسئولان را از غفلت، عدم مسئولیت‌پذیری و عدم توجه به اتحاد برحذر می‌دارند (نهج‌البلاغه، خطبه ۳۴). این ویژگی‌هاست که سبب می‌شود یک فرمانده برجسته و یک مجاهد کم‌نظیر همچون شهید سلیمانی بتواند وظیفه‌اش را به نیکی تشخیص داده و به آن عمل کند، در انجام تکلیف الهی جدیت داشته باشد، خود را در برابر دیگران مسئول بداند و پیوسته متوجه مکر دشمن در ایجاد تزلزل و تفرقه در بین نیروها باشد. راهبری نیروهای مقاومت در جبهه‌ای به گستردگی افغانستان تا عراق، سوریه، لبنان و یمن جز با دارا بودن این خصوصیات برجسته امکان‌پذیر نیست. از همین رو مجله آمریکایی فارن پالیسی در سال ۲۰۱۹، در دهمین گزارش سالانه خود پیرامون معرفی یکصد متفکر برتر جهان در عرصه‌های مختلف، ژنرال قاسم سلیمانی را به‌عنوان مهم‌ترین شخص در بین ۱۰ چهره برتر در حوزه‌های امنیتی-دفاعی جهان معرفی می‌کند (Foreign Policy). فارین پالیسی به هشدار سردار قاسم سلیمانی به ترامپ در جولای ۲۰۱۸ نیز اشاره کرد و به نقل از وی نوشت: «ما نزدیک به شما هستیم، جایی که تصورش را هم نمی‌توانید بکنید؛ ما آماده هستیم»

سلامت اقتصادی و ساده‌زیستی

علی بن ابی‌طالب در نامه‌ای به فرمانروای بصره بر سختگیری خود بر پاکدستی فرمانداران و عدم دست‌درازی آنان به بیت‌المال اشاره می‌کند (نهج‌البلاغه، نامه ۲۰). همچنین آن امام همام بر پیشوایان واجب می‌کند که سطح زندگی خود را با مردم ضعیف جامعه همسان کنند (نهج‌البلاغه، خطبه ۲۰۹). این ساده‌زیستی سبب اعتماد و امیدواری عامه مردم به حکومت و اجتناب از اشرافی‌گری می‌شود. حجت‌الاسلام شیرازی، نماینده ولی‌فقیه در نیروی سپاه قدس پس از شهادت سردار سلیمانی اعلام کرد که آن شهید سعید در سفرهای متعدد منطقه‌ای خود از دریافت حق مأموریت امتناع می‌کرد و بعضی اوقات در تأمین مخارج زندگی خانواده خویش می‌ماند. به یاد داشته باشیم که سردار سرفراز اسلام بالاترین درجه نظامی در کشور را داشت و در صورت تمایل می‌توانست از این درجه، استفاده‌های فراوان کند؛ که نکرد!

پرهیز از ویژه‌خواری نزدیکان

امام علی (ع) مالک اشتر را از خوی برتری جویی خویشاوندان و نزدیکان والی و سوءاستفاده از قدرت برحذر می‌دارند. عمل به این فرمایش مولا در وجود سردار شهید بسیار نمایان و برجسته بود. آسیب‌های عدم توجه به این فرمایش مولا گاه می‌تواند حتی از ثروت اندوزی خود حاکم نیز خطرناک‌تر و برای جامعه مهلک‌تر باشد.

ترس از خدا و مهار هوای نفسی

امام حسین (ع) یکی از ویژگی‌های مهم حاکم را تدین در دین خدا و خوف از او بیان می‌کنند (ارشاد شیخ مفید، جلد ۲)؛ توصیه‌ای که در نامه امام علی (ع) به مالک اشتر نیز مشاهده می‌شود. در تربیت اسلامی اعتقاد بر این است که هرچه خوف بنده از پروردگار خویش بیشتر شود، اتکای او به سایر انسان‌ها کمتر می‌گردد؛ و این دو رابطه‌ای متقابل دارند. خضوع شهید حاج قاسم سلیمانی در لحظات نماز و زیارت، نجواهای عارفانه او با ارواح طیبه شهیدان، عشق زبانزد او به وصول به معشوق و شهادت و رقصی چنین میانه میدان، از جلوه‌های بروز و ظهور این فرهنگ علوی و حسینی است.

ولایت‌پذیری از امام جامعه و پیروی از راه او

حضرت امیر عدم تبعیت از ولی را سبب و زمینه‌ساز نابسامانی در امور بیان کرده‌اند (نهج‌البلاغه، حکمت ۳۲۱). عشق و ارادت سلیمانی عزیز به ولی امر، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، آنچنان بود که شبیه آن را در علاقه بی‌حد جناب مالک اشتر به امیرالمومنین (ع) شنیده بودیم.

دلسوزی در امر مسلمانان، مهرورزی بر مردم و سختگیری بر مستکبران و دشمنان

این‌ها همه توصیف قرآن از سیره پیامبر اسلام (ص) و پیروان راستین ایشان است (سوره فتح، آیه ۲۹) که امیرالمومنین (ع) نیز حسنین (علیهما السلام) را به همین مهم سفارش کرده‌اند: *کونوا للظالم خصما و للمظلوم عونا* (نهج البلاغه، نامه ۴۷). تاجایی که رسول خاتم یکی از شاخص‌های مدیریت اسلامی را دلسوزی حاکم در حق مسلمانان بیان می‌کنند (کنز العمال، جلد ۶). این محبت، بی‌تردید سبب تقویت رابطه عاطفی فرمانده و سپاه او و همچنین فرمانده با مردم می‌شود.

پاسدار رشید اسلام بارها و به دفعات خضوع در برابر مردم مظلوم و خروش در برابر زورگویان و گردن‌کشان را به نمایش گذاشتند. مهربانی کردن‌های فراوان او به مردم مصیبت‌دیده خوزستان از سیل اخیر و همچنین مردم محنت‌کشیده عراق و سوریه در این سال‌ها نمونه‌های بارز نزدیکی عمل سردار سلیمانی به سیره نبوی است. سپهبد شهید سلیمانی در خلال عملیات آزادسازی بوکمال مدتی مجبور به استفاده از منزل یکی از برادران اهل سنت آن منطقه به‌عنوان مقر فرماندهی می‌شود. پس از پایان عملیات، ایشان نامه‌ای برای صاحب خانه نوشته، ضمن معرفی خود، بابت استفاده از منزل او عذرخواهی کرده، با نوشتن شماره تلفن شخصی در انتهای نامه، برای جبران هرگونه خسارت احتمالی یا هرگونه درخواستی دیگر ابراز آمادگی کامل می‌کند. از سوی دیگر، سردار دل‌ها، رئیس‌جمهور آمریکا را با ادبیاتی تهدید و تحقیرآمیز، ترامپ قمارباز خطاب می‌کند؛ آن هم زمانی که پیوسته در مناطقی حضور می‌یافت که در تیررس نیروهای ترامپ بود! امام علی (ع) به مالک اشتر می‌فرماید: «ستون دین و انبوهی مسلمانان و ساز و برگ در برابر دشمنان عامه، مردم هستند.» پس باید توجه تو به آنان بیشتر و میل تو به ایشان افزون‌تر باشد. سردار در یکی از سخنرانی‌های خود ضمن انتقاد از فاصله گرفتن از مردم می‌گوید: «امام خط‌شکن بود. اول خود حرکت کرد بعد مردم را فراخواند، دلیل موفقیت ما در جنگ نیز برگرفته از همین فرهنگ بود، فرماندهان در جنگ جلو دار بودند، اگر وزیری در ساختمان بلند بالا و کاخ نشست و دستور صادر کرد، این فرمان تا به نفع ملت اجرا شود نفس مردم را می‌گیرد (سخنرانی در کرمان، ۲۲ بهمن ۱۳۹۶).» او در سلوک عملی خود نیز چنین بود. هیچ‌گاه با ماشین‌های ضدگلوله و شیشه دودی به مناطق آزاد شده از دست تکفیری‌ها و داعشی‌ها نرفت؛ بلکه با تبسم همیشگی و چهره مهربان خود برای دیدار با مردم رنج‌کشیده عراق و سوریه آغوش باز می‌کرد؛ چهره‌به‌چهره و روبه‌رو. سردار دل‌ها در جایی دیگر و در نقد بی‌توجهی به مردم و لزوم جذب اذهان و قلوب می‌گوید: «همان دختر کم‌حجاب، دختر من و شماس. جامعه ما خانواده ماست. اینها مردم ما و بچه‌های ما هستند. باید راه افتاد و رفت داخل مردم؛ باید آنها را جذب کرد. تنها رابطه حزب‌اللهی با حزب‌اللهی که معنا ندارد. رابطه حزب‌اللهی با کسی که دینش ضعیف‌تر است، موضوعیت دارد و باید این کار را بکنیم.»

امیرالمؤمنین^(ع) در فرازی دیگر از نامه معروف خود، به مالک اشتر می‌فرماید: «محبوب‌ترین کارها در نزد تو، کارهایی باشد که با میانه‌روی سازگارتر و با عدالت دم‌سازتر باشد و خشنودی مردم را در پی داشته باشد.» پایبندی به همین دستور علوی بود که سپهبد سلیمانی را چهره‌ای فراجانحی و شخصیتی کاملاً ملی در اذهان ایرانیان و مسلمانی محمدی در قلب‌های شیعه و سنی منطقه کرده بود. تشییع جنازه بی‌نظیر و میلیونی او در دو کشور ایران و عراق، شاهدهی است گویا بر عمل او به سیره اهل بیت^(ع). علی بن ابی‌طالب^(ع) نه تنها مالک اشتر نخعی که همه حاکمان و امیران مسلمان در طول تاریخ را مخاطب قرار داده و آنها را از دلبستگی به ستایش و مدح دیگران نهی می‌کنند. یکی از استانداران سابق کرمان در ملاقات با پدر شهید سلیمانی از ایشان می‌پرسد: «می‌دانید پسران چقدر مشهور است و استکبار چقدر از او می‌ترسد؟» آن پدر بزرگوار از بیان استاندار تعجب کرده و می‌فرماید: «پسر من یک سرباز ولایت است. آنها از اسلام می‌ترسند، نه از پسر من. حاج قاسم تنها یک نشانه از کشور اسلامی و شیعه است.» چنین است که این پسر نتیجه تعلیم اسلامی آن پدر می‌شود. با چنین اندیشه و تربیتی است که سردار به همسر خویش وصیت می‌کند عبارت ساده «سرباز قاسم سلیمانی» بر سنگ مزار ایشان نوشته شود؛ به جای عبارت‌های عنوان‌دار. از منظر امیرالمؤمنین علی^(ع)، هیچ یک از واجبات الهی همانند وفای به عهد نیست و قطعاً اهمیت این خصیصه برای رهبران و فرماندهان بسیار بیشتر از سایرین خواهد بود. سردار اسلام بارها نه تنها در ایران که در سایر کشورهای منطقه نیز بر عهد خود با مردم پایدار و پایبند بود. نمونه بارز آن وفای سردار به وعده صادقی بود که در مراسم چهلمین روز شهادت یکی از شهدای مدافع حرم به همه مردم کشورهای اسلامی داد؛ پایان کار داعش در کمتر از سه ماه. اتفاقی که با مجاهدت‌های حاج قاسم سلیمانی و جبهه مقاومت رخ داد و ملت‌های منطقه شهد شیرین آن را پس از سال‌ها گرفتاری، چشیدند. (جاوید، علی)

نقش راهبردی سردار سلیمانی در منطقه و محور مقاومت

از ابتدای شروع بحران در سوریه، جمهوری اسلامی ایران راهبرد اصلی خود را بر پایه حفظ و بقای بشار اسد در قدرت تعریف نمود و از سوی دیگر جبهه مخالف یعنی آمریکا و هم‌پیمانان منطقه‌ای آن، راهبرد خود را بر پایه سرنگونی بشار و حذف او از قدرت تعریف کردند؛ اصلی‌ترین دشمن در جبهه سوریه بر پایه اصل بشارزدایی تعریف می‌شد و علیرغم وجود اختلافاتی میان هم‌پیمانان منطقه‌ای آمریکا در تعامل با پرونده سوریه، این کشورها در یک مقوله و آن هم حذف بشار اسد از قدرت کنار یکدیگر قرار گرفته بودند و در سوی مقابل جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از حامیان اصلی نظام بشار اسد وارد این کشور شد و در مسیر حمایت از نظام حاکم در عرصه‌های مختلف، نظامی - امنیتی، سیاسی، اقتصادی و رسانه‌ای گام برداشت و در این مسیر به دنبال تحقق مجموعه‌ای از اهداف راهبردی از جمله بقای بشار اسد و حفظ سوریه در محور مقاومت بود.

بعد از قدرت گرفتن گروه‌های معارض تروریستی در پرتو حمایت منطقه‌ای و بین‌المللی از این گروه‌ها و تزریق عناصر تروریستی از خارج به داخل سوریه، موازنه نظامی در عرصه میدانی با توجه به حمایت و پشتیبانی غرب و حوزه عربی به نفع گروه‌های معارض بر هم خورد و تا سال ۲۰۱۵ بیش از ۷۰ درصد جغرافیای سوریه در اختیار جریان‌های مخالف نظام حاکم قرار گرفت. پس از آن جمهوری اسلامی ایران طی یک اقدام ابتکاری با مدیریت و محوریت شخص سردار سلیمانی وارد یک توافق نظامی - امنیتی با روس‌ها شد و در پی آن هر دو کشور یک ائتلاف نظامی با تقسیم وظایف معین و مشخص جهت مقابله با گروه‌های معارض و تروریستی در خاک سوریه تشکیل دادند. این ائتلاف طی ماه‌های نخست موفق شد تغییرات چشمگیری را در عرصه معادلات نظامی - امنیتی سوریه ایجاد کند و به مرور زمان صحنه معادله را به نفع نظام حاکم تغییر دهد و زمینه را برای استمرار و تداوم این ائتلاف در عرصه‌های غیر نظامی در پرتو پیروزی‌های بزرگ میدانی همچون آزادسازی حلب و به تبع آن شکل‌گیری فرایند آستانه و جذب ترکیه به سمت این ائتلاف فراهم سازد. نقش سردار سلیمانی در مجاب کردن روس‌ها برای ورود نظامی مستقیم به بحران سوریه از اهمیت بسزایی برخوردار می‌باشد چرا که تا پیش از آن، روس‌ها تمایل چندانی برای ورود نظامی مستقیم به پرونده سوریه نداشتند و در پرتو مذاکرات سردار سلیمانی با شخص پوتین توافق دو جانبه میان دو کشور جهت انجام مأموریت نظامی مشترک بر اساس الگوی تقسیم وظیفه محقق یافت به گونه‌ای که بعد از آن روس‌ها در عرصه هوایی و جمهوری اسلامی ایران به همراه ارتش سوئیه و گروه‌های مقاومت در عرصه زمینی به ایفای نقش پرداختند.

یکی دیگر از شاهکارهای سردار سلیمانی در مدیریت پرونده سوریه که از آن می‌توان به عنوان یک پیوست بعد از شکل‌گیری ائتلاف راهبردی میان ایران و روسیه نام برد و به موجب آن زمینه برای تقابل حداکثری با گروه‌های تروریستی و مهار آنها در عرصه نبردهای میدانی فراهم شد؛ قدرت ایشان در شبکه‌سازی نیروهای محلی و بومی می‌باشد که در پرتو آن محور مقاومت توانست زمینه را برای مقابله با گروه‌های تروریستی و اعاده حاکمیت دمشق بر بخش اعظمی از جغرافیای آن دست رفته خود فراهم سازد به گونه‌ای که در حال حاضر و پس از گذشت ۸ سال از بحران سوریه، بشار اسد رئیس جمهوری این کشور همچنان قدرت را در این کشور در اختیار دارد و این مساله در نگاه اول بیانگر شکست دشمن در اجرای راهبردهای خود و پیروزی جمهوری اسلامی ایران یا به تعبیر دیگر محور مقاومت در عمل بخشیدن به راهبردهای خود در سوریه می‌باشد که این امر به طور کامل مرهون تدبیر هوشمندانه فرمانده نیروی قدس سپاه سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی می‌باشد.

از دیگر دستاوردهای برجسته سردار سلیمانی در پرونده سوریه، آزادسازی شهر بوکمال در استان دیرالزور از عناصر داعش و در گام بعدی بازگشایی گذرگاه مرزی «بوکمال - القائم» می‌باشد. با بازگشایی این گذرگاه گام بسیار مهمی برای بازگشت شرایط به قبل از شروع بحران در سوریه و عادی شدن تردد روزمره میان عراق و سوریه و همچنین ایران صورت گرفت. از بعد اقتصادی، بازگشایی این گذرگاه تأثیرات

و پیامدهای ویژه‌ای را برای نظام سوریه به همراه دارد به خصوص با توجه به اینکه در شرایط کنونی نظام سوریه در معرض تحریم‌های شدید اقتصادی از سوی امریکا قرار گرفته و این گذرگاه می‌تواند ضمن شکستن حصر اقتصادی، زمینه را برای صادرات محصولات کشاورزی و خوراکی سوریه به کشور عراق و احیای مناسبات تجاری و اقتصادی میان دو طرف فراهم سازد. در واقع، بازگشایی این گذرگاه در شرایط فعلی به منزله ایجاد راه تنفس اقتصادی برای نظام سوریه و شکل‌گیری یک منبع اقتصادی مهم برای این کشور می‌باشد، تا جایی که انتظار می‌رود ترانزیت کالا و خدمات به تا بیش از ۳۰ درصد بین دو کشور افزایش یابد. طبق آمارهای موجود، حجم تبادل تجاری میان دو کشور عراق و سوریه در سال ۲۰۱۱ و پیش از آغاز بحران در این کشور، بیش از ۲ میلیارد دلار بوده و صادرات سوریه به عراق حدود ۴۶ درصد از کل صادرات این کشور به حوزه عربی را در سال ۲۰۱۲ را شامل می‌شده است و در شرایط کنونی با توجه به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های این گذرگاه در تسهیل تبادل تجاری میان دو کشور به خصوص در حوزه وارات و صادرات امکان افزایش سطح تبادلات اقتصادی میان دو طرف و به تبع آن بهبود ارزش لیره سوریه انتظار می‌رود.

همچنین بازگشایی این گذرگاه نه تنها منجر به افزایش تبادل تجاری میان عراق و سوریه خواهد شد بلکه زمینه را برای بهبود مناسبات اقتصادی میان ایران و سوریه نیز فراهم خواهد ساخت به گونه‌ای که طبق گفته رئیس کمیته مشترک اقتصادی ایران و سوریه، بازگشایی گذرگاه بوکمال هزینه ترانزیت را برای هر کانتینر حدود ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ دلار یعنی معادل ۵۰ درصد کاهش می‌دهد. علاوه بر این بازگشایی این گذرگاه، زمینه را برای رونق صنعت گردشگری و افزایش سفرهای زیارتی و همچنین درمانی شهروندان عراقی به سوریه فراهم خواهد ساخت به خصوص با توجه به اینکه کشور سوریه در حوزه ارائه خدمات پزشکی در سطح مطلوب تری از کشور عراق قرار دارد. جدای از اینها، بازگشایی این گذرگاه نقش حیاتی را در تأمین سوخت و فرآورده‌های نفتی کشور سوریه ایفا خواهد کرد به خصوص با توجه به اینکه بخش اعظم ذخایر نفتی نظام سوریه خارج از کنترل نظام حاکم قرار دارد و امریکا از این مساله به عنوان یک اهرم فشار علیه نظام حاکم استفاده می‌کند. بر همین اساس، بازگشایی این گذرگاه، نقش ویژه‌ای را در برطرف کردن کمبود فرآورده‌های نفتی در سوریه و همچنین کاهش بهای سوخت در این کشور ایفاء خواهد کرد.

دستاوردها و شاهکارهای سردار سلیمانی در پرونده سوریه آنقدر گسترده می‌باشد که بخش اعظم آن در این قلم نمی‌گنجد اما مهم‌ترین این اقدامات که از آن می‌توان به عنوان بخشی از میراث ایشان در سوریه نام برد، به قرار زیر می‌باشد:

- ۱) عینیت‌بخشی به راهبرد حفظ و بقای نظام سوریه و شخص بشار اسد
- ۲) شکل‌گیری ائتلاف و شراکت راهبردی میان ایران و روسیه در عرصه نظامی - امنیتی
- ۳) شبکه‌سازی نیروهای محلی و بومی (زینبیون، فاطمیون، حیدریون، دفاع وطنی)

(۴) مهار تروریسم

(۵) تشدید تنگنای امنیتی و ژئوپلیتیک برای رژیم صهیونیستی

(۶) بازگشایی گذرگاه راهبردی و استراتژیک بوکمال - قائم. (تحولات جهان اسلام)

پیامدهای شهادت سردار سلیمانی

شهادت سردار قاسم سلیمانی پیام‌ها و پیامدهایی را در پی خواهد داشت. در تاریخ معاصر کشورمان، هر زمان که وحدت و همبستگی ملی ما بر اثر عدم مسئولیت‌شناسی و بی‌تفاوتی نخبگان، سوءتدبیر و بی‌کفایتی بعضی مسئولان و غفلت‌شان از توطئه‌بیگانگان و نفوذی‌های آنها دچار ضعف و فتور شده، دچار خسارت‌های سهمگینی در حد از دست دادن اصلی‌ترین سرمایه‌های ملی در عرصه‌های فرهنگ و سیاست، دفاع و امنیت و میدان نبرد شده‌ایم. فقدان سرمایه‌های نمادینی چون امیرکبیر، مصطفی چمران یا صیاد شیرازی و اکنون قاسم سلیمانی که پرچمدار استقلال، شرف و افتخار ملت ما بوده‌اند، جبران‌ناپذیر بوده و خواهد بود.

سیاست آمریکا در جهان اسلام با ترور سردار سلیمانی فرو پاشید و از هم گسسته شد. نتیجه، اثر و پژواک طبیعی ترور حاج قاسم، شکل‌گیری یک انرژی جدید در جغرافیای وسیع به صورت خودجوش، آتش به اختیار و مصمم برای یک انتقام‌گیری سخت و راهبردی، هم در جغرافیای وسیع هم در طول زمان، با تأثیرات تعیین‌کننده خواهد بود که به طور قطع به حضور آمریکا در این منطقه خاتمه خواهد داد. جبهه مقاومت هرگز با رفتن سردار سلیمانی آسیب نخواهد دید، بلکه قوی‌تر خواهد شد، همچنان که بر اساس فرمایش سردار سلامی، ترور سردار سلیمانی نقطه آغازی برای پایان حضور آمریکا در این منطقه است، این عبارت ثبت بشود، بعدها همه خواهند دید.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

باتوجه به ایدئولوژی و نظام ارزشی حاکم بر مبانی فکری جمهوری اسلامی ایران، موضوع درگیری و مبارزه با نظام سلطه و استکبار جهانی، با توجه به ذات خباثت بار و آلوده و منحوس آن، یکی از اصول و راهبردهای اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. چرا که انقلاب اسلامی برگرفته از مکتب وحیانی اسلام است، این نظام خدامحور و نظام استکباری، مادیرا و انسان محور است و در مکتب وحیانی اسلام هیچگاه، مادی‌گرایی، اصالت سود و حکومت مستکبر، جایگاهی نداشته و نخواهد داشت و همین امر مبارزه و استمرار آن را به یک امر مبنایی در انقلاب اسلامی و ایران بدل کرده است.

مقام معظم رهبری بارها و بارها در فرمایشات خود با اشاره به موضوع مبارزه با کفر و طاغوت، منطق مبنایی و مکتبی برای این امر قائل شده و مبارزه با طاغوت که اعظم آنها آمریکا می‌باشد را لازمه ایمان بیان فرموده اند. «امروز طاغوت اعظم در دنیا، رژیم ایالات متحده امریکاست؛ زیرا صهیونیسم را او به

وجود آورده است و آن را تأیید می‌کند. امریکا جانشین طاغوت اعظم قبلی یعنی انگلیس است. امروز تجاوز رژیم ایالات متحده و همفکرانش و همکارانش، دنیای اسلام را در وضعیت دشواری قرار داده است و دنیای اسلام در پیشرفت خود، در موضعگیری خود، در ترقی مادی و معنوی خود، زیر فشار امریکا و همکاران و همفکران اوست. ۱۳۸۵/۰۵/۳۰»

لذا ذات نظام سلطه دشمنی با جمهوری اسلامی ایران می‌باشد، چرا که منافع آنها با همدیگر ۱۸۰ درجه متفاوت می‌باشد و تمامی موارد مطروحه از جمله مذاکره و مسائلی مانند هسته‌ای و موشکی و غیره بهانه‌ای بیش برای نفوذ بیشتر و استحاله فکری و ساختاری انقلاب اسلامی و نهایتاً سیطره تمام قد بر ایران و منطقه نمی‌باشد. آنها اهل جنگ افروزی، خیانت، ایجاد و سازماندهی گروه‌های تروریستی، سرکوب کردن گروه‌های آزادی خواه، فشار آوردن بر ملت‌های مظلوم مانند فلسطین و غیره می‌باشند.

در چنین شرایطی و با داشتن چنین دشمنان قسم خورده‌ای که به چیزی کمتر از نابودی ما در افکار خود نمی‌اندیشند، جهاد و مبارزه امری غیرقابل اجتناب بوده و زیرساخت آن هم مکتب، تفکر و روحیه‌ای انقلابی و جهادی برآمده از آموزه‌های ناب توحیدی و بر مبنای اندیشه‌های راهبردی می‌باشد. این حرکت و اقدام در قالب جبهه‌ای به نام جبهه مقاومت، با حضور و جانفشانی افرادی همچون سردار سلیمانی‌ها، تمامی معادلات و برنامه ریزی‌های نظام سلطه را برهم زده و موازنه قدرت در منطقه را کاملاً تغییر داده است بطوریکه امروز هم مانند آغاز انقلاب با چالش‌های مستکبران روبه‌رو هستیم اما با تفاوتی کاملاً معنی‌دار. اگر آن روز چالش با آمریکا بر سر کوتاه کردن دست عمال بیگانه یا تعطیلی سفارت رژیم صهیونیستی در تهران یا رسوا کردن لانه جاسوسی بود، امروز چالش بر سر حضور ایران مقتدر در مرزهای رژیم صهیونیستی و برچیدن بساط نفوذ نامشروع آمریکا از منطقه غرب آسیا و حمایت جمهوری اسلامی از مبارزات مجاهدان فلسطینی در قلب سرزمین‌های اشغالی و دفاع از پرچم برافراشته حزب‌الله و مقاومت در سراسر این منطقه است و اگر آن روز، مشکل غرب جلوگیری از خرید تسلیحات ابتدایی برای ایران بود، امروز مشکل او جلوگیری از انتقال سلاح‌های پیشرفته ایرانی به نیروهای مقاومت است.

تمامی این پیشرفت‌ها و عزت و شرف والای ما در جهان مرهون مکتبی الهی که در قالب انقلاب اسلامی ظهور و بروز یافته و ماحصل آن پرورش و تربیت افرادی همچون سردار سلیمانی می‌باشد که با تفکری انقلابی و با داشتن خصائصی مانند شناخت موقعیت‌ها، هوشیاری، دشمن‌شناسی و بصیرت، قوت و صلابت، کار و تلاش مضاعف، سلامت اقتصادی و ساده‌زیستی، ترس از خدا و مهار هوای نفس، ولایت‌پذیری از امام جامعه و پیروی از راه او، دلسوزی در امر مسلمانان، مهرورزی بر مردم و سختگیری بر مستکبران و دشمنان نقش بسزایی در شکل‌گیری و تقویت جبهه مقاومت و مدیریت راهبردی آن ایفا نمود به طوریکه با شهادتش هم نه تنها توقف نیافت بلکه سرعت کنشگری مقاومت و واکنش‌ها به شدت افزایش یافته و با نسل جدیدی از محور مقاومت در مسیر هدف‌های ترسیم شده هستیم. آنگونه که بسیاری از فرماندهان و کارشناسان معتقدند، میدان نبرد با تهدیدات از مرزهای ایران به سواحل مدیترانه منتقل شده و این

نتیجه کارنامه ۲۰ سال فرماندهی قاسم سلیمانی بر نیروی قدس سپاه و زحمات او در جبهه مقاومت می‌باشد.

مقاومت، ساختارمند، سیستماتیک و در حقیقت یک حیأت طیبه و یک زیست اجتماعی شده است. شهادت فرمانده محور مقاومت در بغداد نه تنها دستگاه محاسباتی مقاومت را دچار چالش ساخت بلکه موجب هوشمندی و همراهی بیشتر افکار عمومی با ساختار و سیاست‌های آن شد. راهپیمایی‌های چند میلیونی و تشییع بزرگ شهیدان سلیمانی و المهندس نشان داد که مقاومت فرای شخص یا شخصیت حاکم بر آن است و در حقیقت در آغاز پنجمین دهه انقلاب اسلامی امروز می‌توان گفت یکی از میوه‌های انقلاب، رسیدن بلوغ اجتماعی و سیستماتیک شدن تفکر مقاومت در منطقه است. امروز بر ضرورت ایستادگی و مقاومت و تنها راهکار عملی آن تأکید می‌شود و می‌توان گفت «مقاومت به عنوان یک اصل اصلی پذیرفته شده است.»

لذا نهایتاً می‌توان نتیجه گرفت که برای زمینه‌سازی جهت نیل به جامعه آرمانی مهدوی، باید در تقویت جبهه مقاومت کوشید و در این راستا وجود افرادی همچون سردار سلیمانی که با تفکر ناب و اقدامات خود در جبهه مقاومت برای مقابله و نابودی نظام سلطه، جانفشانی نموده و زمینه‌ساز تحولات شگرف در این عرصه گردیده است، انکارناپذیر بوده و باید نسبت به تربیت سلیمانی‌ها در لایه لایه سطوح مدیریتی و راهبردی انقلاب اسلامی همت مضاعف و جدی بکار گرفته شود.

منابع

- [۱] قرآن کریم، سوره فتح، آیه ۲۹ و سوره نجم، آیه ۳۹
- [۲] نهج البلاغه، نامه‌های ۲۰، ۴۷ و ۵۳؛ خطبه‌های ۳۴ و ۲۰۹؛ حکمت ۳۲۱
- [۳] بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی
- [۴] محمدی قراسویی، محور مقاومت اسلامی، ابعاد و مؤلفه‌ها
- [۵] کریمی، ابوالفضل، نقش ج.ا.ایران در هویت‌بخشی به مجموعه امنیتی محور مقاومت، ص ۳ و ۵؛
- [۶] سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله خامنه‌ای
- [۷] جمشیدی‌ها غلامرضا، خبرگزاری بین‌المللی قرآن، گروه اندیشه، نشست عقل سرخ، گزارش خبرگزاری ایکن، دانشگاه تهران، ۱۴ بهمن ۹۸
- [۸] شیخ انصاری، مهدی، یادداشت روز، خبرگزاری صدا و سیما، ۱۷ دی ماه ۱۳۹۸
- [۹] جاوید، علی، یادداشت، روزنامه فرهیختگان، ۱۷ دی ماه ۱۳۹۸
- [۱۰] سایت تحولات جهان اسلام، یادداشت، ۲۶ دی ماه ۱۳۹۸
- [۱۱] گزارش خبرگزاری ایکن، دانشگاه تهران، ۱۴ بهمن ۱۳۹۸
- [۱۲] خبرگزاری فارس، ۱۳ دی ۱۳۹۸
- [۱۳] پایگاه خبری تحلیلی پارسینه ۲۱، ویژگی‌های سردار سلیمانی

- [۱۴] شناخت مدیران از منظر ولایت، امیرحسین بانکی پورفرد، انتشارات حدیث راه عشق، ۱۳۹۶
- [۱۵] اصول کافی، جلد یک
- [۱۶] غرر الحکم و درر الکلم، جلد یک
- [۱۷] سایت نشریه Foreign Policy
- [۱۸] ارشاد شیخ مفید، جلد ۲
- [۱۹] کنز العمال، جلد ۶

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی